

Đua Thuyền n T Vĩ Tuy n 17 Ra B c

Tác Giả: M ng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

Là m t qu c gia có b bi n dài trên 3300 cây s , cùng v i sông ngòi,kênh r ch l n nh , ch ng ch t kh p n i,

nên ngay t th i m i l p qu c, ng i Vi t đã thông th o th y chi n, gi i ngh đi bi n, chèo ghe, ch ng thuy n. L i nh có đ t đai phì nhiêu hai đ ng b ng sông H ng và sông C u, nên cũng là n i phát xu t n n văn minh lúa n c r t s m vùng Đông Nam Á. Do đó sông n c luôn luôn là khát v ng trong đ i s ng h ng ngày c a m i ng i, qua các công trình đ p đê, kh i ngòi, đào kênh và l h i đua thuy n kh p n i trên sông n c, đ c u m a thu n gió hòa, mùa màng phát đ t, đ i s ng muôn dân m no h nh phúc.

Hình minh ho

Nh nh ng hoa văn tìm th y trên các tr ng đ ng Ng c Lũ, trong đó có ch m kh c sáu hình thuy n có bánh lái tr c mũi, sàn cao, th y th hóa trang hình chim c m cung, không có mái chèo. Theo các nhà kh o c , thì các tr ng đ ng trên đã có h n 2500 năm, t ng ng vào th i các T Hùng n c Văn Lang. Ngoài ra ng i ta cũng đào đ c th p đ ng Đào Th nh, cùng niên đ i v i tr ng Ng c Lũ, là hai c v t bi u t ng c a n n văn minh Đông S n r c r c a dân t c L c Vi t.

Đua Thuyền trên Sông Mê Kông

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

Nháng hình ảnh chụp trên thuyền của các đß đßng tìm thấy, và ảnh chụp các lễ hội trên thuyền của sông Mê Kông, đua thuyền, và nói lên dân tộc tính bất khuất của VN, qua các thời đại lịch sử, đã chứng minh và đánh dấu lịch sử của Tàu phương bắc ra khỏi bờ cõi bằng những chiến thắng trên các dòng sông thiêng như Hoàng Hà, sông Cửu, Lô giang, sông Trường và nhất là Bắc Giang. Tinh thần thượng võ và bền bỉ tôn giáo của dân tộc, làm nên sinh hoạt văn hiến trong kho tàng văn hóa VN, mà chúng ta gọi chung là bách nghệ, được thể hiện trong các ngày xuân tết, tết chèo làng mạc của xứ miền Bắc, cho tới những lễ hội hoa đô hội khắp nước.

Trong cái không khí tết vui nhộn của hội hè đình đám, đi ra theo phong tục riêng của tết miền nam những ai cũng thích các cuộc vui mang tính chất mùa xuân thượng võ của dân tộc. Những cuộc thi bền bỉ, cßi ngßa ßmißn sßn cßc và đua thuyền trong ba ngày tết tại các địa phương sông, ven biển. Những năm gần đây, tết nước đã không còn như bom đạn chiến tranh, nên nhiều nơi như Vĩnh Phúc Yên, Hà Nội, Nam Định, Thanh Nghệ Tĩnh.. đều tổ chức đua thuyền rất hào hứng và vui nhộn, thu hút nhiều người địa phương, khách du khách trong và ngoài nước tới tham dự.

+ Đua thuyền trên sông miền Bắc :

Căn cứ vào sử liệu, ta biết các cuộc đua thuyền qui mô của nước, đều diễn ra ở kinh thành Thăng Long. Thời Lý (1000-1224), căn cứ theo văn bia Sùng Thiện Diên Linh khắc năm 1121, mô tả ngày hội đua thuyền với hàng ngàn chiến thuyền đua nhau trên dòng sông Nhß Hà. Trong lúc đó trên bờ Đông Thành, vua quan nhà Lý ngồi trên Đền Linh Quang để xem cuộc đua thuyền.

Thời vua Lê chúa Trịnh vào thế kỷ XVIII, căn cứ theo các bút ký của các giáo sĩ Tây phương cho biết, cuộc đua thuyền được tổ chức tại bờ Tây Long trên sông Nhß Hà, với những nam nữ trẻ đẹp khỏe mạnh, ngồi trên các thuyền đua thon dài, sßn phßt rßc rß, được phßc ngßi hai bên mũi thuyền để chèo, đua thuyền tay chèo nhanh nhßng, tay cầm trống khßu cßm trống để thúc đẩy. Khßp sông đua rßc mßt màu cßđuôi nheo cßm trên mũi thuyền bay phßt phßi, giữa tiếng chèo khua, sóng vỗ mạnh bên hai mũi thuyền, khiến cho thôn làng bên nước càng thêm rộn rß. Trên đßo Quan Lßn thußc vùng Quảng Ninh ßbiên giới Hoa Việt, hàng năm vào ngày 18-6 âm lịch cũng tổ chức đua thuyền, mà ca dao xưa vẫn còn truyền khẩu : ‘ Trên thì đông đám thuyền, Dưới thì sông đôi chiến thuyền chèo bßi ‘.

- TRÊN SÔNG THAO (BßCH HßC)

Mßi xuân và trên tết Bắc, những năm tết làng Bắc Hßc đều có tổ chức cuộc đua thuyền trên dòng Lô giang hay là sông Thao. Cuộc đua thuyền này có phần hội đồng biết với nhiều địa phương khác trong nước. Đây là truyền thống xuất phát những tập tục truyền lâu đời, có liên quan tới lịch sử đấu tranh của dân tộc. Bắc Hßc vùng đất thiêng liêng của Hoàng Lê, ngày xưa chính là kinh đô Phong Châu của nước Văn Lang, thời 18 Thế Hùng trước nước, mà Lê Ngô Các và Phạm Đình Toái đã nhắc tới trong tác phẩm ‘Đôi Nam quốc sử địa nßca ‘

Hùng vương đô Phong Châu

ở vùng Bắc Hßc, hạ dòng Thao giang

Đua Thuyền Tả Vĩ Tuyền n 17 Ra Bắc

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

Đã t tên là nác Văn Lang

Chia mái lám bá, bán cháng cũng lán

Làng Bắc Ch Hác ngày nay thuộc Táng Nghĩa Yên, Huyện Bắc Ch Hác, Tỉnh Vĩnh Phú, nằm bên tả ngạn sông Lô (Thao), cách đường xe láa và quốc lộ số 2, cách Hà Nội 70 km. Ngoài huyện thoái có liên quan tới vá Thành Hoàng bán xã gọi là Thánh Hoàng Đái Váng, thì thác chất của cuộc đua thuyền ván là cuộc thi páng thi y quân theo truyền thống võ của dân Việt.

Nhá đó mà nác ta bao đời đã đánh đuổi kẻ thù (Tàu lán Pháp) xâm lăng trên sông Lô, Cầu, Cháng Dáng và Bắc Đáng Giang năm nào. . Do tính chất thiêng liêng trên, nên cuộc đua giữa bán giáp Bắc Đáng, Tiáu hác, Đông nam và Thánh chúc của làng rất hào hứng và đầy gây cán. Theo thi páng, mái giáp đáng có mát chiếc thuyền đua gọi là TRái vái chiều dài hán 20m, rộng 1,50m, đóng bằng nguyên cây gỗ chá. Đây là mát loại gỗ quý, mà truyền thống báo là của Long Váng dùng để làm cột đình chán Tháy tá.

Chiếc Trái có đáng rộng, đuôi rộng, do 50 bán chèo đáng chán tá các tráng đinh kháe mánh và trá tuái. Mái thuyền có ba ngáng cháng huy đáng kinh nghiệm, có vai vá và đáa vá tái đáa pháng, mát ngáng cám cáng hiáu đáng tráng mũi cháng huy, ngáng giáa khoang thì đánh trống đáng đáng và ngáng cuái thuyền cám lái. Há chính là nháng ngáng quyát đáng tháng bái trong cuộc đua. Riêng các bán chèo ván noi theo nán páng xã, cháng đóng khá, đáng nháng thân hình náng vá má, nhìn đáng các pháng cáa nháng lác sĩ Hy Láp . Riêng ba bác đàn anh cháng huy thì mác áo dài, , chít khăn đóng, láng thát đai đá, thái đáng dung hùng dũng như các vá táng lãnh thái xã lúc xung trận. Khi đáng cuộc đua, bán chiếc Trái sáp hàng đáng tráng đình làng Bắc Ch Hác. Đây cũng là đáng xuát phát, tá đó tái ngã ba sông nhánh cháy vào Lô Giang, rái quay tráng đáng đình. Cuộc đua thuyền háng năm cháng nháng thu hút dân bán đáa mà còn có nhiáu du khách và các tánh thành lân cán tham đá, rát đáng đáng và vui nhán.

□

+ Tái Táng LIÊM (Háng I) :

Làng Đáng xã Tây Táng, Huyện Tây Táng ngoái ô Hà Nội, tá lâu đời đã nái táng vá các cuộc đua thuyền trong mái đáng xuân vá, mà ca dao xã đã nhác tái ‘ Sù, Gáng thì giái chán tám. Làng La canh cái , làng Đáng bái thuyền ‘.Làng có ba giáp Tháng, Trung và Há, tá xa xã đáng có xã ngáng thuyền, chuyên xã cháa cũng nháng đóng các loại ghe thuyền mái, đáng biát là loại thuyền đua. Thuyền này đáng đóng bằng gỗ quý tát, sán sơn thiáp vàng, mũi và lái cháng máng, có chiều dài cháng 15m. Thuyền có 24 tráng phu và 5 ngáng khác gáng mát cám cáng hiáu đáng tráng mũi thuyền, mát đánh mõ, mát tát nác và hai ngáng cháng lái.

Theo sá liáu, thì cuộc đua thuyền háng năm tái làng Đáng đã có tá tháng káng tháng XV, vái truyền thống làm láng đáng vá tháy thán cũng là thành hoàng của đáa pháng, đáng cầu xin máa thuận gió hòa, mùa màng thu hoạch tát đáp. Ngoài ra láng hái trên còn đáng táng nháng các Tháy sáng đáng đái Háng Lê nháng Nguyễn Háng Liêm, Đáng Đáng Liên.. đáng xuát thân táng hái đua thuyền, tráng c

Đua Thuyền Tả Vĩ Tuy n 17 Ra Bắc

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

---

khi trở thành danh tiếng của địa phương. Đây cũng là dịp để trai tráng trong làng rèn luyện lòng dũng cảm và chí khí, theo đúng tinh thần thi đấu võ của dân tộc.

Vì là một làng có nhiều đình thờ thần nông, nên cuộc đua thuyền ở đây được tổ chức thành lễ hội trang trọng và đầy màu sắc. Để chuẩn bị cho cuộc đua, trước vài tháng, các tráng đinh trong làng đã được huy động lao động tích cực trong đó là những số đông ra cuộc đua, vì cứ vào dịp Tết mới có sông Hồng rộng rãi. Đúng vào ngày hội thi sáng tối trời, làng mới có thể cúng Thành Hoàng và các vị Thần Thổ địa Đình trung có thể lâu đời. Một khán đài được thiết lập bên bờ sông, để quan viên ngồi xem đua thuyền. Ngoài ra còn có một chiếc thuyền rờng gọi là thuyền quan, trên có chiếc ghế và ban nhạc bát âm cổ, để ba quan giám khảo ăn mừng theo dõi võ quan, lòng buồm để đi u, ngồi trên ghế cầm thi.

Số đông đảo trong cuộc đua thuyền của làng Đăm so với các nơi khác, là hội đua thuyền và tế lễ, một hình thức văn hóa ca nhạc của huyện Văn Lang mà ngày nay trên đất Bắc gọi là Rối Nước. Do đó trên một thuyền đua, ngoài các trò phụ, còn có hai người nam chuyên ca hát nhẩy múa. Trong cái không khí vui nhộn nhộn nhịp, pha trộn âm thanh dồn dập, tiếng trống cồng a lá cồng để trống sân đình, xen lẫn tiếng đàn phách nhẩy khoan phát ra những tiếng quan, thuyền đua cùng với tiếng vỗ tay tán thưởng của những người tham dự đứng trên bờ, làm náo động một không gian trong xanh, trời nên những nắng trong tâm hồn những người, khi nào cho ai cũng mong một ngày vui để quên qua.

□

+ Đua thuyền ở các tỉnh phía Bắc Trung Phần :

Miền Trung nước Việt chia sự tiếp giáp Thanh Hóa vào tỉnh ranh giới tỉnh Biên Hòa, Phước Tuy, nào là bờ biển sông ngòi, nên đi phượt nào vào những ngày Tết Xuân hay Lễ Hội, đều có thể tổ chức các cuộc đua thuyền rất vui nhộn, nên người Thanh Hóa đã có câu ca dao cổ xưa như ai cũng thuộc : ‘ Cầu Quan vui lắm ai ơi . Trên thì hò phượt, dưới thì bơi thuyền rờng ‘.

- ĐUA THUYỀN RỜNG TỈNH XÃ BẮC NGHĨ AN :

Xã Nghĩ An là miền đất có nhiều tiếng của VN, nơi đã sinh ra rất nhiều danh nhân nổi tiếng qua hàng loạt các giai đoạn lịch sử được ca tụng. Nghĩ An đất rộng người đông là một sát biển Đông và có nhiều sông rạch chằng chịt, trong đó có sông Cầu mà phần hạ lưu, tức là Lam Giang chảy ngang qua tỉnh, vì vậy người nghĩ An đây rất phát đạt. Do đó người xã Nghĩ An rất thích đua thuyền và các cuộc vui thi đấu diễn ra trong dịp Tết Nguyên Đán, giữa các đội nam nữ trong tỉnh.

Tuy nhiên xã nay nổi tiếng hơn hẳn trước là cuộc đua thuyền rờng, được tổ chức ba năm một lần vào dịp Tết tỉnh làng Bắc Nghĩ An, huyện Đô Lương. Đây là một lễ hội quan trọng đã có thể lâu đời, trong nghi thức ghi nhận công đức của Đức Uy Minh Vương Lý Nhật Quang là con thứ 8 của Lý Thái Tổ. Ông là một danh tướng của Đế chế Việt, có công ngăn chặn được giặc Chiêm nhiều biên tái, trong thời gian trị nhậm phương Nam. Nhờ đó mà dân chúng sống an nhàn thanh bình, no cơm ấm áo, vì vậy bôn đảo đã tôn ông là Thành Hoàng để phụng thờ, hàng ngàn năm không

Đua Thuyền Tội Ví Tuyền 17 Ra Bắc

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

---

dät.

Trong ngày hội, träc khi cuộc đua thuyền räng bắt đầu, buổi sáng là cuộc thi thän, các võ chäc säc và bộ lão däng häng trong đän. Tiếp theo là cuộc räc thuyền räng trên bä, sự tä trình tä Đän Quä thä Uy Minh Väng, täi Đän thä Bà Bät trên bä Lam Giang. Đám räc thät long träng väi cä xí, chiêng träng, ban nhạc bát âm cä và đoàn lân. Đi giữa đám räc là bän con ngựa gätäng cäp đäc sän màu häng và träng, do các tráng đinh mäc y phäc mã phu đäy. Näi bäc nhät trong đám räc là đoàn thuyền räng, gäm 12 chiäc, do các träo phu mäc đäng phäc khiäng.

Sau khi nghi thức tä đäc kät thúc täi Đän Bà Bät, đoàn thuyền räng mäi hä thäy và bắt đầu cuộc đua trên sông Lam. Đäng đua tuy không dài nhäng phäi länh nhiäu vòng trong chu vi än đänh sän, läi có nhiäu đäi tham đä, nên rät sôi näi hào häng, vì ai cũng muän đem danh dä võ cho đäa phäng mình, dù phän thäng chä có Mät Lá Cä và Phong Pháo Đä. Nghä An là đät ngàn năm văn võ t, quê häng cäa Mai Häc Đä, Nguyän Träng Tä, Phan Bäi Châu và Liät Sĩ Phạm Häng Thái.

□

- ĐUA THUYỀN TỘI XUÂN HỘI, HÀ TäNH :

Đây là mät trong 15 bä cäa näc Văn Lang thäi các Tä Hùng trä quäc, trung tâm cäa nän văn hóa Đông Sän, miän đät thi thä đäc nhäc nhä nhiäu nhät trong văn häc sä Đäi Viät, qua nhiäu kiät tác phäm nhä Đän Träng Tân Thanh, Hoa Tiên.. cäa các tên tuäi läng danh kim cä nhä Nguyän Du, Nguyän Huy Tä, Nguyän Công Trä, Phan Đình Phùng, Cao Thäng.. miän viän säng mãi trong tâm hän ngäi Viät.

Hà Tĩnh đät häp läi cän khô cày lên säi đá, bao nhiêu đäi làm phen giäu phía nam, chäng đä các cuộc xâm län cäa Chiêm Thành. Do nhiäu năm tiếp xúc län nhau giữa hai dân tộc, nên giữa ngä dân Hä Tĩnh cũng tin thä Nam Häi Đäi Täng Quân (Cá Voi). Điäu này cũng đä hiäu vì đät đai miän Trung tä Hà Tĩnh vào täi Bình Thuän, dãy Träng Sän nhiäu đän chäy ra sát biän, làm cho nhiäu vùng trä nên cän cäi vì đät ruäng trän län län đá núi, nên nghä nông không đä nuôi säng mäi ngäi. Do đó phän län bän đäa säng nhä biän cä, mà nghä hä bäc này bao đäi cũng không phäi là điäu kiän tiên quyät trong viäc kiäm manh áo chén cäm häng ngày.

Träc nhäng thäm träng do thiên tai có thä mang täi bät kä, ngäi dân khän khä chä còn biät tin täng vào thän linh đä mong đäc che chä cäu giúp. Tä cái tâm sinh lý trên, ngäi dân làm biän, säng tä phía Nam Đäng vào tän Trän Hà Tiên sát biên giới Miän-Viät, häu nhä trong các lä häi truyän thäng cäa dân miän biän, đäu mang näng tính chät tín ngäng dân gian. Đây là sä khác biät trong cùng mät nän văn hiän văn minh Đäi Viät, giữa hai miän đät gần cách bäi Đäng trong tänh Hà Tänh. Nói chung tä phía bên kia Đäng ra täi biên giới Hoa-Viät, häu hät các lä häi dân gian, trong đó có đua thuyền, mang näng tính chät thäng võ cäa mät

Đua Thuyền Tõ Ví Tuyền n 17 Ra B c

Tác Giả: M ng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

---

dân t c b t khu t, một qu c gia ham chu ng t do đ c l p, nên luôn s ng trong tình tr ng ph i chi n đ u ch ng gi c Tàu xâm lăng .

Tháng giêng mùa t t h ng năm, cũng là lúc ng dân Hà Tĩnh b t đ u làm l h th y và cúng c u ng t i các Đình, V n th th n ven bi n, thu c xã C m Nh ng, huy n C m Xuyên. Sau đó là các cu c đua thuy n đ c t ch c kh p n i nh Trung L ng, m Xuyên nh ng h p đ n h n h t v n tại Xuân H i. Đây là m t làng đánh cá n m bên c a H i, thu c xã H i Thông, huy n Nghi Xuân. Làng này có b n thôn đ u tham d cu c đua thuy n.

Theo truy n th ng , m i thôn có m t thuy n đua g i là Nô c v i 20 tay chèo, do m t t ng lái đ y kinh nghi m đ u khi n. Đ ng đua là khúc h l u sông Lam, ph n ch y trong đ i ph n Hà Tĩnh. Đ n sông này dài trên 1,5km nh ng các thuy n ph i b i đ 4 vòng. Trong ngày h i, c a Đình th Th n, đã m r ng t sáng s m đ m i ng i vào cúng l y. Trên các b th , hoa qu cùng v i h ng đèn t a mùi th m ngát kh p n i, các v bô lão và ch c s c đ a ph ng ăn m c th t ch nh t tr nh tr ng, cùng v i các t ng thuy n vái l y th n linh, tr c khi phát pháo m đ u cu c đua thuy n.

Trong lúc đó, ngoài sân đình kéo dài su t b sông Lam, dân chúng xa g n t t p đ ng kín mít hai bên đ ng, reo hò inh i xen l n v i ti ng chiêng tr ng, pháo n và các tràng pháo tay g n nh b t t n, đ m ng chi c thuy n đua v nh t.

- ĐUA THUY N T I Đ NG H I, QU NG BÌNH :

T nh n m trên c a ng đ n vào c đô Hu , vùng này có b ngang h p nh t VN vì núi l n sát bi n, nên t xa xa các làng m c th ng đ c xây đ ng đ c theo hai bên đ ng cái quan, ch y sát duyên h i mà h u h t s ng b ng ngh đánh cá. Hai con sông Linh Giang (Giang) và Nh t L , m t th i làm nhân ch ng trong các cu c chia c t đ i ch thay ngôi trong cu c chi n Vi t-Chiêm và m y m i năm n i chi n Trinh-Nguy n.

Vì dân chúng h u h t quen s ng trên sông n c, nên t i đây cũng có r t nhi u l h i liên quan t i đ i s ng c a ng i mi n bi n, mà tiêu bi u h n h t là l cúng c u ng trong nh ng ngày t t Nguyên Đán và cúng ông Nam H i t i th xã Đ ng H i, t nh l Qu ng Bình, đ c xây đ ng trên c a sông Nh t L . H i đua thuy n t i đây đ c t ch c 6 năm m t l n mang tính ch t thu n túy tôn giáo, tr c là đ cúng th n c u ng mong đ c m a thu n gió hoà, sau đó cũng là đ p đ t ng nh nh ng ng i kém may m n b t h nh, đã ch t th m trên sóng n c vì bão táp trong lúc hành ngh h b c.

Trong cu c đua thuy n, có t t c 6 v n chài n m hai bên b sông Nh t L c a th xã tham d . Thuy n đua đ đây dài ch ng 13m, đóng b ng g t t v i k thu t tinh x o, trang trí theo hình r ng ph ng. M i thuy n có 34 tay b i, c ng thêm lái chính, lái ph , ng i đánh m o và ng i tát

Đua Thuyền Tõ Vĩ Tuyõ n 17 Ra Bõ c

Tác Giả: Mõõ ng Giang

Thứ Hai, 01 Tháng 2 Năm 2010 09:07

---

nõõ c. Không nhõõ các đõõ a phõõõ ng khác, cuõõ c đua thuyõõ n tõõ i đây kéo dài tõõ i ba ngày võõ i các nghi thõõ c cõõ truyõõ n, trong đó có lõõ rõõõ c các vong linh nhõõ ng nõõ n nhân đã chõõ t trôi. Cuõõ c tõõ lõõ vô cùng trang trõõ ng và cõõ m đõõ ng , võõ i sõõ tham gia cõõ a 6 thuyõõ n đua, dàn hàng ngang nhõõ mõõ t biõõ u tõõõ ng đõõ tang. Mõõ i thuyõõ n kéo theo mõõ t chiõõ c phao có ghi tên tuõõ i nhõõ ng ngõõõ i bõõ t hõõ nh cõõ a thôn mình. Đoàn thuyõõ n xuôi nhõõ trên dòng Nhõõ t Lõõ hõõõ ng ra biõõ n, qua cõõ a Lõõ ch rõõ i quay lõõ i thõõ xã. Nhõõ ng chiõõ c phao nõõ i bõõ nh bõõ ng trên mõõ t nõõõ c phía sau thuyõõ n, tõõõ ng nhõõ nhõõ ng âm hõõ n uõõ ng tõõ đàng ngõõ trên đó, theo nhõõ ng tiõõ ng hò hát cõõ a các trõõ o phu vang dõõ y khõõ p bõõ n bõõ “ Ôm phao, phao mà võõ . Ôm phõõ , phõõ mà võõ “. Quang cõõ nh lúc đó làm cho nhõõ ng ngõõõ i đàng chõõ ng kiõõ n không thõõ cõõ m nõõ i nõõõ c mõõ t.

Rõõ i cuõõ c đua bõõ t đõõ u võõ i mõõ t lõõ trình thõõ t dài, khõõ i hành tõõ ðình ðông Hõõ i ra tõõ n cõõ a Lõõ ch trên sông gõõ n 20 km, khiõõ n cho cuõõ c thi tài thêm phõõ n hào hõõ ng, võõ a chõõ ng tõõ thiõõ n chí cũng nhõõ khõõ năng đi biõõ n cõõ a dân Quõõ ng Bình. Sau cuõõ c thi, thuyõõ n nào võõ nhõõ t đõõõ c dân chúng và quan viên hoan hô nhiõõ t liõõ t.

Cuõõ c vui nào cũng tàn, nhõõ ng ngày Tõõ t lõõ i qua mau, đõõ ng bào cõõ nõõõ c lõõ i đõõ u tõõ t mõõ t tõõ i lo chén cõõ m manh áo đõõ nuôi thân và nuôi chõõ nghĩa xã hõõ i, hiõõ n nay đang đõõ ng đõõ u thõõ giõõ i võõ tham nhõõng, đõõ c tài, chà đõõ p nhân quyõõ n, đàn áp tín ngõõõ ng, hõõ y hõõ i nhân cách và tinh thõõ n chiõõ n đõõ u cõõ a dân tõõ c VN có tõõ ngàn đõõ i. Riêng ta chõõ n quê ngõõõ i, sõõ a soõõ n đón thêm mõõ t tõõ t tha hõõõ ng buõõ n thõõ m, thõõõ ng hõõ n nhìn quê nhà lõõ m than tõõ n tuyõõ t đõõõ i chõõ đõõ cõõ ng sõõ n.

Trong giây phút thõõ m lõõ ng trõõõ c ngõõõ ng cõõ a đõõ i, xa xót không biõõ t đõõ n bao giõõ mõõ i chõõ m đõõ t đõõõ c thân phõõ n không nhà cõõ a, thõõõ ng một mình khóc thõõ m bên mái hiên ngõõõ i , bên hè phõõ , trong bóng tõõ i cõõ a đêm trõõ tõõ ch, đõõ ngóng võõ Phan Thiõõ t, không biõõ t trong cái hõõ nh phúc gia ðình đang sõõ a soõõ n đón năm mõõ i, có ai còn nhõõ c tõõ i ngõõõ i đang ngoài quan tái bõõ võõ .

Xóm Cõõ n, Ha Uy Di